

fastslog det som rimeligt at tage. Fra alle Sider har vi lige siden Grundlovens Givelse været inde paa, at det var et naturligt Hensyn at tage. Hvad enten man ser paa de Befolkningstal, der kommer frem i mange af disse Kredse, eller ser paa det fra det praktiske Livs Side eller ud fra de Hensyn, disse vidtstrakte Egenes Befolkning naturligt kan kræve gennemført, maa jeg sige, at en Foranstaltning som den, her er foreslaaet, kan vi fra vor Side ikke gaa med til. Jeg vil ogsaa nævne et andet Hensyn, skønt jeg indrømmer, at efter at man har gennemført Afstemning i Kommunerne, er der fra Vælgerne Side færre Krav at stille i den Henseende. Men til Trods herfor er det ved Enmandskredsene absolut paakrævet, at man ikke laver Kredse geografisk alt for store. Det er jo en fuldkommen Parodi af Enmandskredssystemet, som man vil indføre ved dette nye Forslag. F. Eks. den nye Skern-Kreds' Omraade udgør geografisk henimod $\frac{1}{5}$ af hele Sorø Amt, hvor der vælges 4 Repræsentanter. Man kan nok sige, at Vælgerne stemmer i Kommunerne, men forud for Afstemningsdagen skal Vælgerne dog samvirke indenfor dette Omraade, og desuden skal den, der er Repræsentant for Kredsen, kunne komme i nogen Forbindelse med Vælgerne; det er det, Enmandskredssystemet forudsætter. Endelig tager man endnu mindre Hensyn til Befolkningstætheden derigennem, at man laver 4 nye Suppleringsmandater. Det er dog ganske givet og forstaaeligt for enhver, at den overvejende partimæssige Indflydelse paa disse Suppleringsmandater lægges over til de mere tætbefolkede Egne.

Det andet Punkt i Forslaget, som jeg gerne vil berøre, er dette, at Ministeren foreslaar, at Tillægsmandaterne skal fordeles efter Landsafstemningen. Det er i Virkeligheden en aldeles indgribende Forandring i Overenskomsten. Det er den saakaldte Streg, her er Tale om. Ved at slette denne Streg forandrer man fuldstændig det System, som man blev enig om i 1915. Jeg skal ikke komme ind paa Ministerens uberettigede Bemærkninger om den politiske Bismag derved, men ved Siden af de Hensyn, som man kan tage af politisk Art — og i den Henseende kan jo det ene Valg falde ud paa den ene Maade og det andet Valg paa den anden Maade — er det ganske givet, at det praktiske Liv stiller Krav, som man ikke kommer udenom, hvis man vil have et Valgsystem, som Folket vil anse for rimeligt, og som

det kan bruge og vedblive at bruge. Her er talt om, at der skal tages det Hensyn, at Suppleringsmandaterne bliver lagt hen til de forskellige Landsdele: Jylland skal have saa mange, og Øerne skal have saa mange; det er et Hensyn, siger Ministeren, som vi maa tage. Men ved Siden af dette Hensyn maa man tage et andet, og det var man ganske klar over i 1915. Man maa tage det Hensyn, at Vælgerne, der rykker ud i stort Tal, ogsaa faar nogen stedlig Repræsentation. Det er et Hensyn, som vi er nødtte til at tage, ligegyldigt, hvilket System vi vælger, hvis vi virkelig vil tro, at Vælgerne vil respektere Systemet og ikke rejse sig derimod. Det er en stor Vildfarelse, naar man tror, at den Streg ikke havde stor praktisk Betydning for hele det System, der blev gennemført. Jeg vil minde om, at den ærede Ordfører i Landstinget udtalte sig om dette Spørgsmaal under Forhandlingerne, og jeg vil med den højtærede Formands Tilladelse læse noget op af hans Udtalelse. Han siger: „Derved opnaas dette, at den Fejl ved denne Valgmaade med Tillægsmandater, som jeg omtalte, første Gang jeg havde Ordet, at et Parti meget godt kan have et stort Stemmetal i en Egn af Landet uden at faa nogen som helst Nytte af Tillægsmandaterne, vil man i nogen Maade begrænse derved, at man tager disse Omraader hver for sig. Hvis et Parti faar det Antal eller faar flere Mandater, end det egentligt forholdsmæssigt var berettiget til at have ved Kredsvalet i Jylland, saa faar det ingen Tillægsmandater der, og hvis samme Parti da paa Øerne har mange Stemmer, men kun faar meget faa kredsvalegte Repræsentanter, saa vil det derved have Adgang til i nogen Maade at faa sine Stemmer repræsenteret paa Øerne eller i den Egn, hvor de er faldet, og det, tror jeg, er et Hensyn, man skylder Vælgerne at tage.“ Det er Vælgerne, man skylder det Hensyn, og ærede Medlemmer kan være ganske overbeviste om, at hvis man vedtog et System, hvor man ikke tog det Hensyn til Vælgerne, vilde Vælgerne uden Spor af Hensyn til Parti rejse Krav om, at dette Hensyn skulde tages.

Hvis man nu ser paa nogle Tal i saa Henseende, vil det vise sig, at ved eet Valg vil det være af meget stor Betydning for eet Parti, at man har sikret, at Vælgerne indenfor et vist Omraade bliver stedligt repræsenteret, og ved et andet Valg vil det være af Betydning for et andet Parti. Jeg advarer imod, at man ta-